ECLI:LV:ZRT:2024:0213.19510217323.1.S
Krimināllieta Nr. 19510217323
Lietvedības Nr. K73-0410-24/36

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2024. gada 13. februārī

Zemgales rajona tiesa,
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Ramiro Grandāns,
piedaloties prokurorei Ivitai Gailei,

izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu

/pers. A/, personas kods /personas kods/,

apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta 1.[1] daļas.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ vadīja transportlīdzekli, atrodoties alkohola ietekmē, ja izelpotā gaisa pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācijas asinīs pārsniedz 1,5 promiles, un konkrēti:

2023. gada 29. septembrī ap pulksten 21.05 /pers. A//adrese/ pa ceļu /numurs/virzienā uz Jēkabpili vadīja transportlīdzekli *VW Transporter* ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/, atrodoties alkohola ietekmē. Notikuma vietā uz ceļa /numurs/atzarojuma, kas ved uz /Nosaukums/kapiem /pers. A/ apturēja Valsts policijas darbinieks, kurš, veicot alkohola ietekmes pārbaudi /pers. A/ izelpojamā gaisā konstatēja alkohola koncentrāciju 2,0805 promiles, kas atbilst alkohola koncentrācijai asinīs.

Ar šādām savām noziedzīgajām darbībām /pers. A/ izdarīja mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļā.

Motīvu daļa

[2] Apsūdzētais /pers. A/ savu vainu inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzina pilnībā (*lietas 68. lapa*) un tiesas sēdē pieteica lūgumu par lietas izskatīšanu bez pierādījumu pārbaudes tiesas izmeklēšanā, pret ko neiebilda prokurore.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) 499. pantu tiesa pieņēma lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu, vienlaicīgi atzīstot, ka apsūdzētā vaina viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir apstiprinājusies ar lietas materiālu pārbaudi to kopumā un savstarpējā sakarībā. Tādēļ apsūdzētā vaina atzīstama par pierādītu, pierādījumu analīze nav nepieciešama. Tiesa atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļas ir pareiza, un par izdarīto noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais ir sodāms.

Tiesa saskaņā ar KPL 499. panta otrās daļas nosacījumiem veica pierādījuma pārbaudi daļā par mantu, jo tas neietekmēja noziedzīgo nodarījumu juridisko kvalifikāciju.

[3] Tiesa pievienojas prokurores viedoklim, ka atbilstīgi Krimināllikuma 47. panta pirmajai daļai /pers. A/ darbībās nav konstatējami atbildību mīkstinošie apstākļi. Savukārt saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otro daļu par /pers. A/ atbildību mīkstinošo apstākli atzīstams tas, ka viņš atzinis savu vainu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un nožēlojis izdarīto.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. pantu atbildību pastiprinošie apstākļi lietā nav konstatēti.

[4] Saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta otro un trešo daļu tiesa, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, bet, nosakot soda mēru, – atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus.

Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā noteikts, ka soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta otro un trešo daļu tiesa, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, bet, nosakot soda mēru, – atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka ziņas, kas raksturo personību un kurām ir krimināltiesiska nozīme, skar četrus cilvēka dzīves un darbības aspektus: 1) fizisko stāvokli, 2) psihisko stāvokli, 3) sociālo statusu, 4) tiesisko statusu, un to izvērtēšana ļauj, no vienas puses, noskaidrot personas noziedzīgās uzvedības cēloņus, tās noziedzīgo tieksmju stabilitāti, bet, no otras puses, noteikt maksimāli lietderīgo soda veidu, lai sasniegtu tā mērķi. Personas, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, fizisko stāvokli raksturo dzimums, veselības stāvoklis, invaliditāte, grūtniecība, kam var būt izšķiroša nozīme izvēloties soda veidu. Personības sociālo statusu raksturo ģimenes stāvoklis, apgādājamo personu dzīvesveids, attieksme pret darbu un mācībām, sadzīves normu ievērošana, uzvedība dažādās dzīves situācijās un citi apstākļi, kam var būt nozīme taisnīga soda noteikšanā (*sal. Krastiņš U., Liholaja V. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I-VIII[2] nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 203. lpp.*). Arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas kopsapulces 2008. gada 1. jūlija lēmumā (par vienveidīgu tiesību normu

piemērošanu soda noteikšanā) 5. punktā teikts, ka personību raksturojošām ziņām ir svarīga nozīme, lemjot par vainīgajam piespriežamo kriminālsoda veidu un mēru. Uzmanība jāpievērš arī tādu faktu analīzei, kuri ir izdarīto noziedzīgo nodarījumu, nodarījuma sekas, cietušajiem radīto kaitējumu, veselība, sabiedrības interešu apdraudējumu *(sal. Krastiņš U. Augstākās tiesas plēnuma lēmumu krimināltiesību jautājumos apkopojums ar komentāriem mūsdienu skatījumā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 172.-177. lpp.*).

[4.1] Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļas sankcija paredz sodu – brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai probācijas uzraudzību, vai sabiedrisko darbu, vai naudas sodu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem. Tādējādi /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta trešo daļu klasificējams kā mazāk smags noziegums.

[4.2] Noziedzīgais nodarījums izdarīts ar tiešu nodomu (*dolus directus*), jo apsūdzētais /pers. A/ apzinājās to, ka viņš, būdams stiprā alkohola reibumā 2,0805 promiles, vadīja transportlīdzekli. Transportlīdzekli viņš vadīja vakarā pa vietējās nozīmes ceļu, kad nebija intensīva satiksme. Transportlīdzeklī veda vienu pasažieri, kas paaugstina sabiedrisko bīstamību. Ar noziedzīgo nodarījumu mantiskais kaitējums radīts nav. Cietušo lietā nav.

[4.3] Pārbaudot apsūdzētā /pers. A/ personību, tiesa konstatē, ka apsūdzētais agrāk krimināli sodīts nav (*lietas 22.-25. lapa*). No apsūdzētā liecībām un lietas materiāliem izriet, ka apsūdzētais ir Latvijas Republikas pilsonis, ir pastāvīga dzīvesvieta (*lietas 19.lapa*). Viņš ir darbspējīgs, strādājis par mežstrādnieku. No lietā iesniegtās fiziskas personas dosjē redzams, ka apsūdzētais līdz noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdim bija nodarbināts SIA "/Nosaukums/" un viņa ikmēneša ienākumi bija minimālās mēnešalgas apmēra (*lietas 31.-38. lapa*). Apsūdzētais mutiski deklarēja, ka uz viņa vārda reģistrētas trīs automašīnas (/Nosaukumi/). Viņam ir uzkrājumi aptuveni 2000 *euro*. Neprecējies, apgādībā personu nav. Lietā nav ziņu arī par to, ka apsūdzētais slimotu ar jebkāda veida garīgu slimību. Tādējādi secināms, ka /pers. A/ ir pilnībā atbildīgs par savu rīcību.

[4.4] Tiesa piekrīt prokurores viedoklim, ka konkrētajā gadījumā soda mērķis ir sasniedzams bez brīvības atņemšanas. Ņemot vērā, ka (1) apsūdzētais ir darba spējīgs, (2) lietā nav ziņu par to, ka viņa veselības stāvoklis ir tāds, kas neļauj viņam strādāt, tiesa uzskata, ka soda mērķis ir sasniedzams ar sodu sabiedriskā darba veidā. Nosakot sodu sabiedriskā darba veidā, apsūdzētais tiks iesaistīts sabiedrībai nepieciešamos sabiedriskos darbos bez atlīdzības, soda izciešanas rezultātā apsūdzētais tiks motivēts laboties. Tādējādi ar šādu sodu būs ievērotas sabiedriskās drošības intereses un tas būs audzinošāks par citiem panta sankcijā paredzētajiem sodiem – brīvības atņemšanu vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai probācijas uzraudzību, vai naudas sodu. Šāds sods atbilst arī Krimināllikuma 46. panta ceturtās daļas noteikumiem.

[4.5] Tiesa pilnībā pievienojas prokurores tiesu debatēs izteiktajam viedoklim par pamatsoda un papildsoda veidu un mēru pēc Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļas.

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā, pirmkārt, lietā konstatēts viens atbildību mīkstinošais apstāklis, atbildību pastiprinošu apstākļu nav, otrkārt, noziedzīgā nodarījuma raksturu (stipro alkoholu reibumu), treškārt, apsūdzētā personību un viņa attieksmi pret izdarīto, proti, savas vainas atzīšana, izdarītā nožēlošana. Tāpēc apsūdzētajam sods nosakāms lielāks par vidējo robežu, proti, 180 stundām.

[4.6] Apsūdzētajam piemērojams Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļas sankcijā paredzētais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Kā redzams no sprieduma, tiesa kļūdaini noteikusi papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – termiņu uz trim gadiem. Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļa paredz, ka papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – termiņš ir uz pieciem gadiem (stingri noteikta sankcija). Taču šo tiesas kļūdu var labot tikai pārsūdzības kārtībā. Šāda atziņa izriet no judikatūras (*sal. Augstākās tiesas Senāta 2019.gada 9.decembra lēmums lietā Nr. SKK-810/2019, Krimināllieta Nr. 11181072318*).

[5] Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu apsūdzētajam soda termiņā jāieskaita aizturēšanā pavadīto laiku no 2023. gada 29. septembra pulksten 22.11 līdz 2023. gada 1. oktobrim pulksten 17.55 (*lietas 14., 16., 17. lapa*), atzīstot, ka izciestas 16 sabiedriskā darba stundas.

[6] Šajā krimināllietā /pers. A/ nekāds drošības līdzeklis nav piemērots. Tiesa uzskata, ka saskaņā ar KPL 249. panta pirmo daļu nav pamats izvēlēties un piemērot jebkādu drošības līdzekli.

[7] Krimināllikuma 70.[14] panta 1.[1] daļa noteic, ka ja izdarīts šā likuma 262. pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ar transportlīdzekli, kas pieder citai personai, no noziedzīgu nodarījumu izdarījušās personas piedzen pilnu vai daļēju šā transportlīdzekļa vērtību. Minētās normas mērķis ir aizsargāt trešās personas tiesības uz īpašumu, nepieļaujot nesamērīgu iejaukšanos tās dzīvē, uzliekot pienākumu mantiski atbildēt par citas personas izdarītu noziedzīgu nodarījumu. Savukārt no noziedzīgo nodarījumu izdarījušās personas var piedzīt noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta vērtību. Šāda atziņa izriet arī no judikatūras (*sal. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments 2023. gada 5. aprīļa lēmums SKK?60/2023, Nr. 11092059321*).

[7.1] No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais /pers. A/ noziedzīgo nodarījumu izdarīja ar transportlīdzekli *VW Transporter* ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/, kas pieder citai personai. Transportlīdzeklis atdots īpašniecei (*lietas 10., 11. lapa*). Secināms, ka konkrētajā gadījumā pastāv Krimināllikuma 70.[14] panta 1.[1] daļā paredzētais pamats piedzīt no apsūdzētā /pers. A/ automašīnas vērtību.

[7.2] Prokurore lūdza piedzīt no apsūdzētā transportlīdzekļa vērtību 3250 *euro*, proti, transportlīdzekļa vidējo vērtību.

[7.3] Apsūdzētais prokurores noteiktam apmēram nepiekrita.

[7.4] No lietā iesniegtā policijas darbinieces /pers. H/ dienesta ziņojuma redzams, ka, pārbaudot transportlīdzekļa tirgus vērtību *ss.lv* internetvietnē, ievadot transportlīdzekļa *VW Transporter* tehnisos parametrus, konstatēts, ka zemākā fiksētā vērtība 2500 *euro*, bet augstākā fiksētā vērtība 4000 *euro*. Tādējādi vidēja vērtība – 3250 *euro* (*lietas 42., 43. lapa*).

[7.5] No lietā esošā apskates protokola un fotobulas redzams, ka transportlīdzeklis *VW Transporter* ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/ apskatīts 2023.gada 29.novembrī Apskatē konstatēts: acīmredzami virsbūves bojājumi, skrāpējumi, korozija, dažāda izmēra buktes. Tehniskā apskate derīga līdz 2024. gada 8. janvārim. Transportlīdzekļa salons netīrs, sēdekļi bojāti – vairākiem ir caurumi (*lietas 57.-58. lapa*).

[7.6] Īpašniece /pers. B/ savu transportlīdzekli *VW Transporter* novērtēja 700 *euro* (*lietas 56.lapa*).

[7.8] Tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, secina, ka *ss.lv* internetvietnē salīdzināti divi transportlīdzekļi *VW Transporter.* Transportlīdzeklim, kam noteikta augstākā vērtība 4000 *euro,* ir pilnpiediņa (4x4), kas būtiski atšķiras no apsūdzētā vadītā transportlīdzekļa *VW Transporter* ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/. Apsūdzētā vadītais transportlīdzeklis turklāt ir ar acīmredzamiem bojājumiem gan virsbūvē, gan salonā. Arī transportlīdzekļa tehniskā apskate uz apskates brīdi tuvojās beigām. Tas krietni samazina transportlīdzekļa vērtību. Tādējādi tiesa atzīst, ka transportlīdzekļa *VW Transporter* ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/ vērtība nosakāma 2500 *euro*, proti, tirgus vērtības zemākajai robežai. Vienlaikus tiesa nepiekrīt transportlīdzekļa īpašnieces noteiktai vērtībai 700 *euro*, atzīstot, ka tā ir pārāk zema vērtība.

Rezumējot, tiesa atzīst, ka no apsūdzētā /pers. A/ piedzenama transportlīdzekļa *VW Transporter* ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/ vērtība 2500 *euro.*

[8] Saskaņā ar KPL 240. panta pirmās daļas 1. punktu tiesa atzīst, ka 1) lietā izņemto apsūdzētā vadītāja apliecību /numurs/, kas nodota glabāšanā

CSDD (*lietas 40., 41.lapa*), – jāatstāj dienesta rīcībā, 2) CD (1 gab.), kas atrodas krimināllietā, – kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, ir atstājams pie lietas materiāliem kā elektroniskais dokuments.

[9] Ziņas par procesuālajiem izdevumiem lietā nav.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512. un 530. pantu tiesa

n o s p r i e d a

atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar sabiedrisko darbu uz 180 stundām, atņemt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu soda termiņā ieskaitīt aizturēšanā pavadīto laiku no 2023. gada 29. septembra pulksten 22.11 līdz 2023. gada 1. oktobrim pulksten 17.55, atzīstot, ka izciestas 16 sabiedriskā darba stundas.

/pers. A/ drošības līdzekli nepiemērot.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.[1 4] panta 1.[1] daļu piedzīt no /pers. A/ transportlīdzekļa *VW Transporter* ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/ daļu vērtības 2500 *euro* valsts labā. Daļā par transportlīdzekļa vērtības piedziņu noteikt /pers. A/ nolēmuma labprātīgas izpildes termiņu – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Dokumentu par samaksas izdarīšanu iesniegt Zemgales rajona tiesas kancelejā.

Rakstveida pierādījumus: 1) vadītāja apliecību /numurs/, kas nodota glabāšanā CSDD, – atstāt dienesta rīcībā, 2) CD (1 gab.), kas atrodas krimināllietā, – glabāt krimināllietas materiālos.

Pēc sprieduma stāšanās spēkā /pers. A/ 10 darbdienu laikā jāpiesakās soda izciešanai Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālās struktūrvienības /Nosaukums/ 1. nodaļā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 dienu laikā pēc pilna nolēmuma pieejamības dienas, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības datums – 2024. gada 8. marts.

Tiesnesis Ramiro Grandāns